

“Rutes de la llibertat”

written by Redacció Unilateral | 3 d'agost de 2023

La **Fundació Reeixida** ha programat la presentació del projecte endegat pel seu president i equip “Rutes de la llibertat” per aquest dia **4 d'agost a les 19 h**, a les noves instal·lacions de la **Biblioteca Walter Benjamin**: Avinguda Barcelona, 7-11/Portbou (Alt Empordà).

El camí de Walter Benjamin:

El recorregut per l'Albera marítima o Mar de l'Albera, nexa d'unió entre la Costa Brava i la Costa Vermella, va ser l'utilitzat per Walter Benjamin (Berlín, 1892-Portbou 1940) per escapar dels nazis (ell ho va fer de Banyuls a Portbou) i és el mateix que republicans catalans utilitzaren el juliol de 1939 (sis mesos després de l'entrada de les tropes feixistes a Barcelona).

Aquesta ruta va ser utilitzada fins al final de l'ocupació nazi per salvar milers de refugiats jueus, part del Govern francès i Belga, integrants del Govern Polonès, aviadors nord-americans i britànics, un ministre belga, el senador francès Tizier, Maurice Clavel, el ministre francès de la guerra Monteil (els fills del quals havien estat afusellats pels nazis), entre molts d'altres.

L'únic català just entre les nacions d'Israel:

De fet, un dels responsables d'aquestes cadenes d'evasió, Manuel Valls de Gomis, és l'únic català amb la distinció de “Just entre les Nacions” per part d'Israel. També va ser guardonat pel president De Gaulle, el rei d'Anglaterra i el president dels EUA. Valls de Gomis va ser militant dels Joves d'Unió Democràtica d'en Carrasco i Formiguera, cap d'escamots el 6 d'octubre de 1934, secretari del president Lluís Companys, carnet nº2 del Front Nacional de Catalunya (FNC). Aquesta organització que havia estat engendrada a París el 4

de maig de 1940, un mes abans que els nazis entressin a la capital francesa, era un moviment de resistència davant l'ocupació a l'estil d'altres moviments contemporanis davant la invasió dels règims totalitaris als quals combatien.

De Suïssa fins a Lisboa, passant per l'Albera:

La xarxa d'evasió Alibi-Maurice, anava de Suïssa fins a Lisboa, passant per l'Albera.

Les rutes seguien de Perpinyà cap a la Cerdanya, al Vallespir o a la Marenda segons calgués, pels controls de la policia de Vichy o pels moviments de les tropes nazis. Aquesta "ruta de la llibertat" era formada per catalans republicans que eren ajudats pel responsable departamental de la Resistència francesa i de les xarxes d'evasió. Aquests catalans van aconseguir salvar centenars d'aviadors i soldats aliats, a més de milers de jueus.

Les Rutes de la llibertat:

Aquestes rutes existents dels camins de llibertat d'evasió, oberts pels qui des de l'inici de la Segona Guerra Mundial van aconseguir col·laborar amb els serveis dels aliats i amb els governs francès, britànic, polonès i nord-americà durant la Segona Guerra Mundial. Per aquesta causa, van ser reconeguts i guardonats per aquests governs amb medalles i certificats per la seva lluita contra el feixisme.

La notícia i la detenció del president Lluís Companys per la Gestapo i la seva entrega als franquistes i posterior assassinat al castell de Montjuic el 15 d'octubre de 1940, gairebé quinze dies més tard del suïcidi de Walter Benjamin a Portbou el 26 de setembre quan se sent vençut en veure que serà retornat a França i lliurat a la Gestapo, encara va activar més fort les ganes d'acció dels joves que prenien part en els passos de frontera.

Fins als nostres dies: A Portbou i a l'Alt Empordà:

Aquesta “ruta de la llibertat”, que començava el recorregut a Banyuls de la Marenda (Rosselló) i seguia per Portbou, Colera, Llançà, Rabós i Vilamaniscle, és avui encara un camí que forma part de la memòria històrica col·lectiva i que cal recordar i divulgar, més enllà de l’innegable atractiu paisatgístic i esportista com a sender de gran interès turístic. Per aquests motius ha de ser un patrimoni a valorar i a dignificar per part dels Ajuntaments amb territoris implicats en aquesta ruta de banda i banda de la frontera, per la comarca de l’ Alt Empordà i pel Memorial Democràtic, entre altres administracions i entitats.

A l’acte comptarem amb l’assistència de:

Pilar Parcerisas i Colomer, Doctora en Història i Art, llicenciada en Ciències de la informació

Alfons Romero Dalmau, Historiador

Montserrat Vilà, filla d’un dels primers passadors que va posar en funcionament la Ruta del Mar de l’Albera l’any 1939

Oriol Falguera, President de la Fundació Reeixida